

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Н.Ю.Жигильова

Аналіз зайнятості населення Миколаївської області свідчить про те, що в межах її території є певні надлишки працездатного населення, що зумовлює можливість виникнення безробіття. Ця проблема стає дедалі серйознішою. У сільському господарстві області у 1999 році було зайнято 87,1 тис.чол., а вже у 2000 — 71,6 тис, тобто за рік скорочення зайнятих у виробництві склало більш ніж 18%.

Слід зазначити, що формування ринкових відносин призвело до зниження потреби в кадрах у державних і недержавних установах та організаціях. Це сприяло збільшенню чисельності працівників, вивільнених із суспільного виробництва.

Значну проблему також складає приховане безробіття, що виникло внаслідок нераціональної організації праці та скорочення виробництва. Значна частина робітників і службовців перебуває у вимушених відпустках.

Вивчення вирішення проблеми зайнятості населення в Баштанському районі показало, що за 2001 рік службою зайнятості було працевлаштовано 1111 чоловік, що на 25% більше рівня 2000 року. Поряд з цим з метою отримання нових професій, які нині користуються найбільшим попитом (трактористи, оператори ЕОМ, зварники, секретарі, основи малого бізнесу) пройшли навчання 105 чоловік.

Із загальнообов'язкового державного фонду соціального страхування для виконання програми по працевлаштуванню населення було виділено 632,1 тис.грн. Разом з тим, кількість громадян, які мають статус безробітних збільшилась на 20% і становила 1364 чоловіка.

Однією з найважливіших проблем є підвищення ефективності використання трудових ресурсів у сільському господарстві.

Аналіз показує, що в багатьох районах Миколаївської області сільськогосподарські підприємства гостро потребують додаткової робочої сили, незважаючи на те, що в цій галузі матеріального виробництва, зосереджено майже 21,1% середньорічної чисельності, зайнятих у народному господарстві. Причини такого дефіциту не

однозначні. Насамперед різко погіршалася статеві-вікова структура сільського населення. Низький рівень механізації та електрифікації виробничих процесів зумовлює значну трудомісткість продукції. Недосконалі й форми організації виробництва та оплати праці. Все це потребує високого рівня зайнятості населення в сільському господарстві. До речі, зазначені причини зумовлюють вплив із сіл трудових ресурсів, насамперед молоді та кваліфікованих працівників.

В умовах переходу до ринкової економіки урізноманітнюються форми зайнятості населення. Зростає кількість зайнятих у кооперативах, малих підприємствах. Багато хто займається індивідуальною трудовою діяльністю. У зв'язку з цим загострюються проблеми забезпечення робочою силою суспільного сектора виробництва, особливо будівництва.

Скорочується чисельність працівників у матеріальному виробництві, водночас збільшуючись у кооперативному, індивідуальному та приватному секторах. Виникли нові сфери зайнятості — кооперативи для виробництва товарів і послуг та індивідуальні селянські, фермерські господарства, помітно зросла кількість особистих підсобних господарств, малих і спільних підприємств, спілок орендарів.

На початку 2000 р. в Миколаївській області налічувалось 356 КСП, з яких протягом року 354 перетворились на господарства, в основі яких лежить приватна форма власності на засоби виробництва. На їх базі було створено 412 нових агроформувань, з яких: 11 селянських (фермерських) господарств, 26 приватних підприємства, 132 господарських товариства, 243 сільськогосподарських кооператива та інших формувань.

У 2001 р. 235 сільськогосподарських виробничих кооператива змінили свою організаційно-правову форму, та на їх базі було створено 125 приватних орендних підприємства, 62 господарських товариства та 12 фермерських господарств.

Світова практика вже давно довела ту істину, що у розвинутих країнах збільшення робочих місць відбувається саме за рахунок розширення малого і середнього бізнесу. Так, у США майже 80% робочих місць створено саме на підприємствах цієї сфери.

Зараз в Україні створюються вільні економічні зони. В південному регіоні, зокрема в Миколаєві створено вільну економічну зону "Миколаїв". Вона приваблює інвесторів своїм місцем

розташування, розвинутою матеріально-технічною базою по суднобудуванню, пропозицією робочої сили. Створення вільної економічної зони також сприяє розширенню зайнятості населення.

Вирішенню проблеми зайнятості сприяє також створення на базі українських підприємств спільних українсько-зарубіжних фірм, таких як: “Лакталіс-Україна”, “Сандора”, “Фрост”.

У Миколаєві зараз працюють 4300 підприємств малого і середнього бізнесу, по області — більше 6000, на яких у 2001 році було створено додатково 2200 робочих місць. Всього ж в області близько 53 тис. чол. працюють в цьому секторі економіки.

Змінюється і структура бізнесу, збільшується частка некомерційних підприємств, що виробляють товари народного вжитку, а також переробки сільськогосподарської продукції.

За дослідженнями незалежних соціологів, Миколаїв займає 2 місце за бюрократичними дротинами на шляху отримання дозволу на відкриття власного бізнесу.

Необхідно суттєво виправити ситуацію, адже вже в цьому році очікується збільшити цей сектор економіки на 25% і створити додатково 9 тис. робочих місць (з виступу голови облдержадміністрації О.М.Гаркуши на черговому засіданні).

Необхідно формувати конкурентні основи, щоб не було такого, коли виробники-хлібороби їздять за хлібом до міста, оскільки в районі немає переробки. Необхідно розвивати отрасли торгівлі, бізнесу, переробки, щоб створити повну забезпеченість жителів того чи іншого району і області в цілому.

Для того, щоб створити умови для реалізації права громадян на працю, а також забезпечити соціальний захист тимчасово безробітного населення, в Миколаївській області створено центри зайнятості населення.

Нині значна кількість населення, особливо молоді зайнята в тіншовій економіці. Одночасно в країні зростає безробіття. Тому в сучасних умовах необхідно шукати додаткові можливості для розширення сфери зайнятості населення. Враховуючи те, що попит на товари широкого вжитку і послуги високий, а можливості його задоволення незначні, створення нових і розширення діючих підприємств можна вважати досить місткою сферою додаткової зайнятості населення.